

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
JULIANE KOKOTT
od 12. travnja 2018.¹

Predmet C-4/17 P

**Češka Republika
protiv**

Europske komisije

„Žalba – EFJP – Isključivanje određenih izdataka iz financiranja Europske unije – Izdaci nastali Češkoj Republici – Zaštita vinograda od divljači i ptica – Pravna sigurnost – Zaštita legitimnih očekivanja – Pravo na saslušanje”

I. Uvod

1. Stranke u ovom žalbenom postupku ne olakšavaju Sudu donošenje odluke. Postupanje Komisije koje je prethodilo sporu više se ni uz najbolju volju ne može smatrati dobrim upravljanjem. Međutim, ni Češka Republika nije pokušala pravodobno otkloniti neslaganja i dvojbe, nego se i dalje nastoji okoristiti pogreškama Komisije. Štoviše, ta je država članica gotovo propustila iznijeti argumente koji su u konačnici zaista u njezinu korist.

2. U predmetu se radi o tome je li zaštita vinograda od divljači i ptica oblik restrukturiranja i prenamjene vinograda, posebno poboljšanje tehnika upravljanja vinogradima. Na to se odnosi pitanje treba li Komisija istaknuti prigovor na takvu mjeru prilikom prvog podnošenja programa potpore ako smatra da mjeru nije moguće prihvatiti.

3. Pozadina spora su potpore Unije vinogradarstvu sukladno odredbama Uredbe br. 479/2008². Tom je uredbom predviđeno da države članice smiju poticati samo određene, konačno utvrđene mjere i da planirane mjere potpore treba navesti u programu potpora. Taj je program dostavljen Komisiji koja je unutar roka od tri mjeseca mogla isticati prigovore.

II. Pravni okvir

4. Pravni okvir karakteriziraju određena složenost te stalne izmjene mjerodavnih odredbi.

¹ Izvorni jezik: njemački

² Uredba (EZ) Vijeća od 29. travnja 2008. o zajedničkoj organizaciji tržišta vina, o izmjeni uredbi (EZ) br. 1493/1999, (EZ) br. 1782/2003, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 3/2008 te stavljanju izvan snage uredbi (EEZ) br. 2392/86 i (EZ) br. 1493/1999 (SL 2008., L 148, str. 1.)

A. Programi potpore

5. Člankom 5. Uredbe br. 479/2008 uređuje se dostavljanje programa potpore za vinogradarstvo Komisiji:

„1. Svaka država članica proizvođač iz Priloga II. prvi put do 30. lipnja 2008. podnosi Komisiji nacrt petogodišnjeg programa potpore koji sadržava mjere u skladu s ovim odjeljkom.[...]

2. Programi potpore počinju se primjenjivati tri mjeseca nakon njihova podnošenja Komisiji.

Međutim, ako podneseni program potpore ne ispunjava uvjete propisane ovim odjeljkom, Komisija o tome izvješćuje državu članicu. U tom slučaju država članica dostavlja Komisiji revidirani program potpore. Revidirani program potpore počinje se primjenjivati dva mjeseca nakon dostavljanja, osim ako i dalje postoji neusklađenost te se u tom slučaju primjenjuje ovaj podstavak.

(3) [...]” [neslužbeni prijevod]

6. U članku 7. stavku 1. točki (c) Uredbe br. 479/2008 kao prihvatljive mjere navedeni su „restrukturiranje i prenamjena vinograda u skladu s člankom 11.”. Člankom 11. te su mjere utvrđene kako slijedi:

„1. Mjere koje se odnose na restrukturiranje i prenamjenu vinograda imaju za cilj povećati konkurentnost proizvođača vina.

2. [...]

3. Potpora za restrukturiranje i prenamjenu vinograda može se dodijeliti samo za jednu ili više sljedećih aktivnosti:

(a) promjena sorata, uključujući u pogledu cijepljenja;

(b) promjena lokacije vinograda;

(c) poboljšanje tehnika upravljanja vinogradima.

Potpora se ne daje za uobičajenu obnovu vinograda koji su došli do kraja svog prirodnog životnog vijeka.

4. [...]” [neslužbeni prijevod]

7. Članak 11. stavak 2. Uredbe br. 1493/1999³ koja je prethodno bila na snazi sadržavao je i sljedeću odredbu o svrsi mjera za restrukturiranje i prenamjenu, koja se više ne pojavljuje u Uredbi br. 479/2008:

„Cilj odredbe je prilagodba proizvodnje potražnji na tržištu.” [neslužbeni prijevod]

3 Uredba Vijeća (EZ) br. 1493/1999 od 17. svibnja 1999. o zajedničkoj organizaciji tržišta vina (SL 1999., L 179, str. 1.).

8. Provedbenom uredbom (EU) br. 202/2013⁴ Komisija je u članak 6. Uredbe (EZ) br. 555/2008⁵ uvela sljedeću odredbu:

„Sljedeće mjere nisu prihvatljive:

[...]

(b) zaštita od štete koju uzrokuje divljač, ptice ili tuča;

[...]”

9. Sukladno članku 114. Uredbe br. 479/2008 sporna mjera potpore smatrala se interventnom mjerom za reguliranje poljoprivrednih tržišta u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 1290/2005⁶. Potonjom se odredbom uređuju određeni izdaci Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (u daljnjem tekstu: EPJF) te se više ne navodi u članku 4. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 1306/2013⁷.

B. Kontrolni sustav

10. Sukladno članku 52. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 1306/2013 (prethodno članak 31. Uredbe br. 1290/2005) Komisija može naknadno isključiti iz financiranja određene rashode:

„Ako otkrije da rashodi iz članka 4. stavka 1. i članka 5. nisu nastali u skladu s pravom Unije [...], Komisija donosi provedbene akte kojima određuje iznose koje treba isključiti iz financiranja Unije. [...]"

11. Člankom 11. Uredbe (EZ) br. 885/2006⁸ uređuje se postupak koji je potrebno provesti prije odluke Komisije o isključivanju određenih iznosa:

„1. Ako Komisija nakon analize smatra da izdaci nisu ostvareni u skladu s pravilima Zajednice, dostavlja svoje nalaze predmetnoj državi članici i navodi korektivne mjere koje su potrebne kako bi se u budućnosti osiguralo poštovanje navedenih pravila.

Pri dostavi podataka upućuje se na ovaj članak. Država članica mora odgovoriti u roku od dva mjeseca od primitka podataka i, sukladno tome, Komisija može promijeniti svoj stav. U opravdanim slučajevima Komisija može pristati produljiti rok za odgovor.

Po isteku roka za odgovor Komisija saziva bilateralan sastanak i obje strane nastoje postići dogovor o mjerama koje je potrebno poduzeti i o ocjeni ozbiljnosti povrede i financijske štete nanесene proračunu Zajednice.

⁴ Provedbena uredba Komisije (EU) od 8. ožujka 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 555/2008 u pogledu podnošenja programa potpore u sektoru vina i trgovine s trećim zemljama (SL 2013., L 67., str. 10) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 70., str. 195.).

⁵ Uredba Komisije od 27. lipnja 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 479/2008 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina u vezi s programima potpore, trgovinom s trećim zemljama, proizvodnim potencijalom i o nadzoru u sektoru vina (SL 2008., L 170., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 28., str. 156.).

⁶ Uredba Vijeća od 21. lipnja 2005. o financiranju zajedničke poljoprivredne politike (SL 2005., L 209, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 14., svezak 1., str. 44.).

⁷ Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008 (SL 2013., L 347., str. 549.).

⁸ Uredba Komisije (EZ) 21. lipnja 2006. s provedbenim propisima o Uredbi (EZ) br. 1290/2005 Vijeća u pogledu akreditacije agencija za plaćanja i drugih tijela te poravnanja računa EFJP-a i EPFRR-a (SL 2006., L 171, str. 90.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 14., svezak 2., str. 88.) kako je izmijenjena Provedbenom uredbom (EU) br. 375/2012 Komisije od 2. svibnja 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 885/2006 (SL 2012., L 118., str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 37., str. 284.).

2. U roku od dva mjeseca od primitka zapisnika s bilateralnog sastanka navedenog u stavku 1. trećem podstavku, država članica dužna je dostaviti sve informacije koje su zatražene tijekom navedenog sastanka ili ostale informacije koje smatra korisnima za provjeru koja je u tijeku.

U opravdanim slučajevima Komisija može na obrazložen zahtjev države članice odobriti produljenje razdoblja iz prvoga podstavka. Zahtjev se upućuje Komisiji prije isteka navedenoga razdoblja.

Po isteku razdoblja navedenoga u prvom podstavku, Komisija formalno dostavlja svoje zaključke državi članici na temelju podataka koje je primila u okviru postupka potvrde o sukladnosti. Dostavljeni zaključci ocjenjuju izdatke koje Komisija namjerava izuzeti iz financiranja Zajednice u skladu s člankom 31. Uredbe br. 1290/2005 i poziva se na članak 16. stavak 1. ove Uredbe.

3. Država članica obavješćuje Komisiju o korektivnim mjerama koje je poduzela radi osiguranja poštovanja pravila Zajednice i o datumu stupanja na snagu njihove provedbe.

Nakon što pregleda izvješće koje sastavlja tijelo za mirenje u skladu s poglavljem 3. ove Uredbe, Komisija prema potrebi donosi jednu ili više odluka na temelju članka 31. Uredbe br. 1290/2005 kako bi se izdaci ostvareni suprotno pravilima Zajednice isključili iz financiranja Zajednice sve dok država članica ne počne učinkovito provoditi korektivne mjere.

[...]"

12. Članci 12. do 16. Uredbe br. 885/2006 sadržavaju odredbe o postupku mirenja u sklopu kojeg ta država članica i Komisija trebaju postići sporazumno rješenje.

13. Uredba br. 885/2006 zamijenjena je Provedbenom uredbom (EU) br. 908/2014⁹ od 1. siječnja 2015. koja sadržava slične odredbe.

III. Okolnosti spora

14. U skladu s presudom Općeg suda od 20. listopada 2016., Češka Republika/Komisija (T-141/15, EU:T:2016:621, t. 1. do 17., u daljnjem tekstu: pobijana presuda) okolnosti spora su u bitnome sljedeće:

15. Češka Republika dostavila je Komisiji 9. srpnja 2008. nacrt programa potpore za financijske godine 2009. do 2014. sukladno članku 5. stavku 1. Uredbe br. 479/2008. Mjere u nacrtu programa uključivale su mjeru za zaštitu vinograda od divljači i ptica bilo mehaničkim sredstvima, odnosno ograđivanjem vinograda ili različitim načinima plašenja ili, kao alternativa, aktivnim sredstvima pomoću kojih ljudi plaše divljač ili ptice.

16. U dopisu od 8. listopada 2008. Komisija je navela prigovore u pogledu navedenog nacrta sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008. Međutim, prigovori Komisije nisu se odnosili na spornu zaštitnu mjeru. Češka Republika izmijenila je nacrt s obzirom na prigovore Komisije te je 12. veljače 2009. Komisiji dostavila novi nacrt. Drugi je nacrt ponovno sadržavao spornu zaštitnu mjeru u neizmijenjenom obliku. Komisija nije više isticala prigovore unutar roka od dva mjeseca, odnosno do 12. travnja 2009.

⁹ Provedbena uredba Komisije od 6. kolovoza 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu agencija za plaćanje i drugih tijela, financijskog upravljanja, poravnanja računa, pravila o kontroli, jamstava i transparentnosti (SL 2014., L 255., str. 59.).

17. Međutim, Komisija je 20. veljače 2009. Češkoj Republici dostavila obavijest sukladno članku 11. stavku 1. Uredbe br. 885/2006 koja se odnosi na provjeru provedenu pod brojem dokumenta VT/VI/2009/101/CZ, kako bi se provjerila usklađenost mjera koje je Češka Republika donijela za restrukturiranje i prenamjenu vinograda s uvjetima za dodjelu potpora u ovom području za prethodnu tržišnu godinu, odnosno 2007./2008. Dio obavijesti glasi kako slijedi:

„Iz ovog zaključka, međutim, proizlazi da su radovi na restrukturiranju uglavnom bili ograničeni na zaštitu postojećeg vinograda od životinja bez dodatnih intervencija. Ovim se pristupom otkriva problem u pogledu poštovanja članka 11. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1493/1999 prema kojem je cilj odredbe prilagoditi proizvodnju potražnji na tržištu. Ako je u Češkoj Republici restrukturiranje ograničeno na zaštitu postojećeg vinograda od životinja, izdaci nisu prihvatljivi *prima facie* jer se ne odnose na pretpostavljene zahtjeve Uredbe.”

18. U istom dopisu Komisija je navela da češke vlasti trebaju „poduzeti sve potrebne mjere za otklanjanje nedostataka i nesukladnosti.”

19. Dopisom od 22. rujna 2009. godine Komisija je najavila svoju namjeru provođenja daljnje istrage pod brojem dokumenta VT/VI/2009/004/CZ. Istraga se trebala odnositi na restrukturiranje i prenamjenu vinograda u Češkoj Republici u tržišnoj godini 2008./2009.

20. U obavijesti od 22. ožujka 2010. sukladno članku 11. stavku 1. Uredbe br. 885/2006, u kontekstu istrage koja se odnosi na VT/VI/2009/004/CZ, Komisija je naročito utvrdila sljedeće:

„Tijekom provjere na licu mjesta revizorska skupina sumnjala je u to je li aktivna i pasivna zaštita od ptica i divljači prihvatljiva u okviru restrukturiranja i prenamjene.”

21. Nadalje, Komisija je u istom dokumentu izvijestila Češku Republiku kako se „aktivna i pasivna zaštita od ptica i divljači ne može smatrati novom mjerom kojom se poboljšava upravljanje vinogradima na način da se proizvodnja treba prilagoditi potražnji na tržištu”. Konačno, u obavijesti se podsjeća da se „u Uredbi br. 1493/99 jasno navodi kako je cilj mjera restrukturiranja prilagodba proizvodnje potražnji na tržištu.”

22. Komisija je Češkoj Republici 31. siječnja 2011. poslala zapisnik s bilateralnog sastanka koji se 13. prosinca 2010. sukladno članku 11. stavku 1. trećem podstavku Uredbe br. 885/2006 održao između predstavnika Češke Republike i njezinih službi na temu obaju navedenih istraga.

23. Prema zapisniku, Komisija je zauzela stajalište da izdaci nastali Češkoj Republici u okviru sporne zaštitne mjere ne predstavljaju prihvatljive izdatke te je od Češke Republike zatražila točan iznos izdataka navedenih za financijske godine 2008. – 2010. Prema tom zapisniku, Komisija se također poziva na svrhu mjera restrukturiranja i prenamjene vinograda sukladno Uredbi br. 1493/1999, odnosno prilagodbu proizvodnje potražnji na tržištu.

24. Osim toga, u tom se slučaju od 31. siječnja 2011. navodi pozivanje na obje navedene istrage na početku cijele prepiske Komisije.

25. Komisija je 3. prosinca 2012. prosljedila Češkoj Republici obavijest sukladno članku 11. stavku 2. trećem podstavku i članku 16. stavku 1. Uredbe br. 885/2006. U toj je obavijesti Komisija potvrdila i pojasnila svoje stajalište prema kojem oblici aktivne i pasivne zaštite vinove loze koje je predvidjela Češka Republika nisu obuhvaćeni pojmom restrukturiranja i prenamjene sukladno članku 11. Uredbe br. 1493/1999 i članku 11. Uredbe br. 479/2008. U tom je kontekstu Komisija predložila financijski ispravak u iznosu od 52 347 157,43 čeških kruna (CZK) i 11 984 289,94 eura za financijske godine 2007. do 2010., pri čemu financijske godine 2007. i 2008. podliježu primjeni Uredbe br. 1493/1999, a ostale godine primjeni Uredbe br. 479/2008.

26. Na zahtjev Češke Republike od 17. siječnja 2013. tijelo za mirenje održalo je sastanak 19. lipnja 2013. te je 2. srpnja 2013. objavilo konačno izvješće o postupku mirenja pod brojem dokumenta 13/CZ/552. U tom je izvješću tijelo za mirenje preporučilo Komisiji da ne predlaže financijski ispravak za izdatke u okviru cjelokupnog programa potpora za razdoblje 2009. – 2014. i da razmisli o predloženom financijskom ispravku.

27. Dopisom od 22. travnja 2014. Komisija je dostavila konačno mišljenje Češkoj Republici nakon podnošenja izvješća tijelu za mirenje. U tom je mišljenju Komisija potvrdila svoje stajalište da se sporna zaštitna mjera ne može smatrati prihvatljivom u okviru programa restrukturiranja i prenamjene vinograda.

28. S obzirom na financijske godine 2007. do 2009., Komisija je utvrdila da je Češka Republika mogla opravdano pretpostaviti da su mjere prihvatljive zbog nepostojanja prigovora Komisije na nacrt programa potpore za spornu zaštitnu mjeru. Međutim, prema stajalištu Komisije Češka Republika nije mogla imati opravdana očekivanja u tom smislu nakon što je primila dopis od 22. ožujka 2010. Iz tog je razloga Komisija smatrala da je opravdan financijski ispravak za sve izdatke nastale nakon 22. ožujka 2010. Zatim je predložila financijski ispravak za financijske godine 2010. do 2012. u ukupnom iznosu od 2 123 199,04 eura.

29. Naposljetku, Komisija je na temelju članka 52. Uredbe br. 1306/2013 donijela Provedbenu odluku (EU) 2015/103 od 16. siječnja 2015. (u daljnjem tekstu: sporna provedbena odluka) prema kojoj su određeni izdaci država članica u okviru EFJP-a i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) isključeni iz financiranja Europske unije¹⁰.

30. U spornoj provedbenoj odluci Komisija je odbila izdatke Češke Republike iz EFJP-a za spornu zaštitnu mjeru u okviru programa restrukturiranja i prenamjene vinograda za godine 2010. do 2012. u ukupnom iznosu od 2 123 199,04 eura.

31. Opći sud pobijanom presudom odbio je tužbu Češke Republike protiv sporne provedbene odluke.

IV. Zahtjevi

32. Podneskom od 4. siječnja 2017. Češka Republika podnijela je ovu žalbu i zahtijeva od Suda da:

1. ukine pobijanu presudu,
2. poništi spornu provedbenu odluku u dijelu u kojem su njome isključeni izdaci u ukupnom iznosu od 2 123 199,04 eura koji su nastali za Češku Republiku, i
3. naloži Europskoj komisiji snošenje troškova.

33. Europska komisija zahtijeva od Suda da:

1. odbije žalbu i
2. naloži žaliteljima snošenje troškova.

34. Stranke su sudjelovale u pisanom postupku i na raspravi koja je održana 1. ožujka 2018.

¹⁰ SL 2015., L 16., str. 33.

V. Pravna ocjena

35. Češka Republika navodi tri žalbena razloga. Prvim ističe da se pobijanom presudom povrijedio članak 11. Uredbe br. 479/2008, drugim ističe povredu članka 5. stavka 2. Uredbe u pogledu načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja i trećim ističe ocjenu postupovnih pogrešaka u upravnom postupku.

A. Dopuštenost i tumačenje prvog žalbenog razloga

36. Prvim žalbenim razlogom Češka Republika osporava razmatranja Općeg suda u točkama 83. do 90. u kojima je utvrdio da su sporne mjere neusklađene s člankom 11. Uredbe br. 479/2008. Ako se promatra zasebno, taj se žalbeni razlog može činiti nedopuštenim jer se ne odnosi na ocjenu odgovarajućeg tužbenog razloga koju je proveo Opći sud.

37. Naime, u okviru žalbe ovlasti Suda ograničene su na ocjenu pravnog rješenja u prvom stupnju. Dopuštanje stranci da pred Sudom prvi put iznese neki razlog ili argument protiv mjere koju osporava pred Općim sudom koji nije iznijela pred Općim sudom dovelo bi do toga da joj se dopusti da pred Sudom, čija su ovlasti u žalbenom postupku ograničene, pokrene postupak o sporu koji je širi od onoga o kojem je odlučivao Opći sud¹¹.

38. Protivno onomu što tvrdi Češka Republika, dopuštenost te argumentacije ne proizlazi ni iz presude u predmetima C-231/11 P do C-233/11 P.¹² Naime, u tom je slučaju novi žalbeni razlog, koji je suprotan argumentaciji u prvom stupnju, bio usmjeren protiv izlaganja Općeg suda koje je iznio izvršavajući svoje ovlasti pune nadležnosti u odnosu na sankciju tržišnog natjecanja. Time je već Opći sud proširio predmet spora kako bi odgovarajući prigovori u žalbi bili dopušteni.

39. Međutim, Češka Republika je u okviru prigovora koji se odnosi na povredu načela pravne sigurnosti pred Općim sudom zaista navela da mjere koje su predmet spora ispunjavaju uvjete prihvatljivosti sukladno članku 11. Uredbe br. 479/2008¹³.

40. U skladu s time Opći sud izvršio je sporna razmatranja u vezi s člankom 11. Uredbe br. 479/2008 te je na tome temeljio svoju odluku.

41. Točno je da je Češka Republika pred Općim sudom tvrdila da ne razmatra pitanje usklađenosti sporne mjere s člankom 11. Uredbe br. 479/2008, nego da taj argument proizlazi iz konteksta, odnosno iz činjenice da u bitnome ističe povredu članka 5. stavka 2. Uredbe. Naime, u istom je odlomku Češka Republika također potvrdila da je mjera sukladna članku 11.¹⁴

42. Stoga Češka Republika ima pravo u žalbi prigovoriti na te točke pobijane presude.

43. Međutim, to ne znači da Češka Republika tim argumentom u žalbi može izravno prigovoriti na tvrdnje Komisije da sporne mjere potpore nisu usklađene s člankom 11. Uredbe br. 479/2008, na čemu se temelji sporna provedbena odluka. Naime, u odnosu na prvostupanjsku tužbu to bi predstavljalo novi tužbeni razlog protiv te provedbene odluke. U žalbi nije dopušteno iznositi razloge protiv sporne odluke, nego samo protiv pobijane presude.

¹¹ Presude od 1. lipnja 1994., Komisija/Brazzelli Lualdi i dr. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, t. 59.), od 1. veljače 2007., Sison/Vijeće (C-266/05 P, EU:C:2007:75, t. 95.) i od 16. studenoga 2017., Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (C-250/16 P, EU:C:2017:871, t. 29.). Vidjeti i članak 170. stavak 1. drugu rečenicu Poslovnika.

¹² Presuda od 10. travnja 2014., Komisija i dr./Siemens Österreich i dr. (C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, t. 102.)

¹³ Točka 63. tužbe

¹⁴ Točka 10. replike pred Sudom

44. Štoviše, ta se kritika može odnositi samo na presudu Općeg suda u pogledu pravne analize koju je proveo Opći sud. Opći sud izvršio je sporna razmatranja u vezi s člankom 11. Uredbe br. 479/2008 u okviru prvog žalbenog razloga koji se, kao i drugi žalbeni razlog u ovom postupku, temelji na povredi članka 5. stavka 2. Uredbe u vezi s načelom pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja.

45. Stoga je primjereno zajedno uzeti u obzir prva dva žalbena razloga Češke Republike i pri tome ispitati prvi žalbeni razlog u pogledu drugog dijela drugog žalbenog razloga.

B. Prvi i drugi žalbeni razlog

46. Drugim žalbenim razlogom Češka Republika ističe povredu članka 5. stavka 2. Uredbe br. 479/2008 (pododjeljak 1.) u pogledu načela pravne sigurnosti (pododjeljak 2.) i zaštite legitimnih očekivanja (pododjeljak 3.). Pri tome se argumenti u pogledu članka 11. odnose na drugi dio tog žalbenog razloga koji se odnosi na načelo pravne sigurnosti.

1. Prvi dio drugog žalbenog razloga - članak 5. stavak 2. Uredbe br. 479/2008

47. Češka Republika poziva se na to da Komisija nije istaknula prigovore na sporne mjere potpore nakon podnošenja programa potpora sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008. Stoga je Komisija odobrila te mjere te ih ne može naknadno odbiti.

48. Opći sud razmatra taj argument u točkama 29. do 67. pobijane presude. Utvrdio je da se isključivanje potpora temelji na članku 52. Uredbe br. 1306/2013 i da se ta odluka ne protivi članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008. Okolnost da Komisija u početku nije iznijela prigovore ne može se tumačiti kao odobravanje mjere niti predstavlja neoborivu pretpostavku da mjera ispunjava uvjete prihvatljivosti.

49. Valja zaključiti da ne postoji pogreška koja se tiče prava.

50. Argumenti Češke Republike svode se na to da se ovlasti Komisije, na temelju članka 52. Uredbe br. 1306/2013, koje se odnose na *naknadno* isključivanje mjera iz financiranja Unije, ne mogu primijeniti na mjere koje podliježu *prethodnoj provjeri*, kako je propisano člankom 5. stavkom 2. Uredbe br. 479/2008.

51. Kao što Opći sud u točkama 31. do 46. pobijane presude obrazlaže, ovo tumačenje nije utemeljeno na tekstu primjenjivih odredbi. Ni člankom 5. stavkom 2. ni drugim odredbama Uredbe br. 479/2008 nije isključena naknadna provjera niti je ovlast sukladno članku 52. Uredbe br. 1306/2013 u pogledu prethodno provjerenih mjera ograničena na bilo koji način.

52. Točno je da se programi potpore sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008 počinju primjenjivati ako Komisija pravodobno ne iznese prigovore. Međutim, za razliku od shvaćanja Češke Republike to ne znači da je isključena naknadna provjera uvrštavanja mjera u ciljeve programa potpora.

53. Štoviše, sukladno članku 114. Uredbe br. 479/2008, sporna mjera predstavlja interventnu mjeru za reguliranje poljoprivrednih tržišta u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1290/2005. Potonjom se odredbom uređuju određeni izdaci EFJP-a te je u trenutku sporne provedbene odluke Komisije bila navedena u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1306/2013. Ako takvi izdaci nisu nastali sukladno pravu Unije, Komisija sukladno članku 52. Uredbe br. 1306/2013 donosi provedbene akte kojima se utvrđuje koji se iznosi isključuju iz financiranja Unije.

54. I ukupni kontekst tih pravila također ide u prilog tumačenju Općeg suda. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, Europskim poljoprivrednim fondovima financiraju se samo intervencije koje su učinjene sukladno pravilima Unije u okviru zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta¹⁵. Nadalje, Komisija pravilno ističe da programi potpore sukladno članku 4. stavku 1. Uredbe br. 479/2008 moraju biti u skladu s pravom Unije.

55. U skladu s time Komisija uopće nije mogla jednostrano „ozakoniti” izdatke koji nisu usklađeni s odredbama o potporama Unije koje je prethodno donijelo Vijeće, a trenutačno čak Vijeće i Parlament zajedno. Kao što to Komisija pravilno navodi, Opći sud zato je već prihvatio isključivanje mjera iz financiranja Unije koje je Komisija prethodno izričito odobrila¹⁶. To se primjenjuje *a fortiori* na mjere potpore koje su se, iako ih Komisija doista provjerava u sklopu prethodne provjere, već počele primjenjivati nakon što Komisija nije iznijela prigovore.

56. U tom pogledu valja uzeti u obzir praktične probleme prethodne provjere koja je ograničena na tri ili u drugoj fazi čak na dva mjeseca i odnosi se na programe potpora koji u najmanju ruku mogu biti vrlo opsežni i složeni. Točno je da Češka Republika navodi da češki program nije bio opsežan i da je jasno opisivao spornu mjeru, međutim, može se smatrati da su drugi programi potpore znatno opsežniji i složeniji. Ako su u takvim programima „skriveni” mjere potpore koje nisu u skladu s propisima, propust Komisije da ih odmah otkrije ne može dovesti do toga da se sredstva poljoprivrednih fondova moraju koristiti suprotno pravilima financiranja.

57. Točno je da Češka Republika postavlja opravdano pitanje o svrsi prethodne provjere ako Komisija unatoč njoj naknadno može isključiti iz financiranja mjere na koje prvotno nije imala prigovor. Međutim, odgovor je jasan: takva prethodna provjera barem smanjuje rizik financiranja mjera koje ne ispunjavaju uvjete prihvatljivosti. Osim toga, Komisija, kako je navedeno u nastavku,¹⁷ pod određenim okolnostima može opravdati zaštitu legitimnih očekivanja.

58. Osim toga, prethodnom je provjerom utvrđena odgovornost Komisije za sukladnost mjera potpore s uvjetima prihvatljivosti. Barem je u teoriji moguće obvezati Komisiju na naknadu štete u slučaju ozbiljnih nedostataka prethodne provjere.

59. Stoga prvi dio drugog žalbenog razloga treba odbiti jer propust Komisije da prvo iznese prigovore na mjere potpore sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008 nije protivno tome da naknadno isključi te mjere sukladno članku 52. Uredbe br. 1306/2013.

2. Drugi dio drugog žalbenog razloga u vezi s prvim žalbenim razlogom – pravna sigurnost

60. U drugom dijelu drugog žalbenog razloga Češka Republika ističe povredu načela pravne sigurnosti.

61. U mjeri u kojoj ponovno ustraje na isticanju da propust Komisije u iznošenju prigovora prilikom prethodne provjere znači da se sporne mjere, koje se naknadno ne mogu dovesti u pitanje, moraju obvezno odobriti, potrebno je uputiti na prethodna izlaganja o prvom dijelu drugog žalbenog razloga: taj se učinak upravo ne odnosi na prethodnu provjeru.

15 Presude od 7. veljače 1979., Nizozemska/Komisija, (11/76, EU:C:1979:28, t. 8.), od 10. studenoga 1993., Nizozemska/Komisija (C-48/91, EU:C:1993:871, t. 14.), od 6. ožujka 2001., Nizozemska/Komisija (C-278/98, EU:C:2001:124, t. 38.), od 24. veljače 2005., Grčka/Komisija (C-300/02, EU:C:2005:103, t. 32.) i od 6. studenoga 2014., Nizozemska/Komisija (C-610/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2349, t. 59.).

16 Presude od 30. rujna 2009., Nizozemska/Komisija (T-55/07, EU:T:2009:371, t. 97.) i od 25. veljače 2015., Poljska/Komisija (T-257/13, EU:T:2015:111, t. 53.), potonju presudu implicitno potvrđuje presuda od 7. srpnja 2016., Poljska/Komisija (C-210/15 P, neobjavljena, EU:C:2016:529, t. 43.). Vidjeti u tom pogledu i predmet C-120/17, Ministru kabinets (SL 2017., C 168., str. 23.).

17 Vidjeti točku 84. i sljedeće točke.

62. Osim toga, neobvezujuća priroda obavijesti Komisije to ne mijenja. Uostalom, to nije prvi dopis Komisije u kojem se mjeru isključuje iz financiranja, nego se to učinilo spornom provedbenom odlukom. Prethodno izražene dvojbe i prigovori Komisije samo su upozorenja da se može donijeti takva odluka. To ne može činiti povredu načela pravne sigurnosti. Naprotiv, zapravo se radi o primjeni načela lojalne suradnje s državom članicom (članak 4. stavak 3. UEU-a).

63. Međutim, kao u prvom žalbenom razlogu, Češka Republika i u drugom dijelu drugog žalbenog razloga ističe da su sporne mjere sukladne programu potpora.

64. U vezi s načelom pravne sigurnosti, argument je pomalo iznenađujuć jer se to načelo obično ističe kao argument za zadržavanje pravnog položaja, ali ne i kao samostalni argument protiv odluke, kao što je sporna provedbena odluka. Međutim, u konačnici se radi o obrani stajališta, odnosno prihvatljivosti mjera koje su predmet spora.

65. Naime, prema načelu pravne sigurnosti u sklopu odredbe pojedincu se mora omogućiti upućenost u opseg obveza koje su propisane tom odredbom, osobito kada su moguće financijske posljedice¹⁸. Komisija se, stoga, prilikom ispravka u trenutku poravnania računa EFJP-a ne može osloniti na tumačenje koje nije obvezujuće jer odstupa od uobičajenog značenja korištenih izraza¹⁹. Međutim, njome se ne može utvrditi da je određena mjera nespojiva s uvjetima prihvatljivosti ako je doista u skladu s tim uvjetima. Uostalom, pravna sigurnost znači i da se može pouzdati u poštovanje prava.

66. Sukladno tomu, sporna provedbena odluka u skladu je s načelom pravne sigurnosti ako su isključene mjere u suprotnosti s uvjetima prihvatljivosti. Nasuprot tomu, bilo bi u suprotnosti i s njezinom pravnom osnovom i s načelom pravne sigurnosti ako bi mjere ipak bile sukladne pravilima financiranja.

67. Na neki način, to je naličje načelâ kojima se protivi stajalište Češke Republike u pogledu učinaka šutnje Komisije u postupku prethodne provjere sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008. Činjenica da je ispravak Komisije moguć unatoč toj šutnji zapravo je usmjerena na provedbu poštovanja programa potpora.

68. U točki 83. pobijane presude, Opći sud utvrdio je da se tekst članka 11. stavka 3. Uredbe br. 1493/1999 i članka 11. stavka 3. Uredbe br. 479/2008 očito ne odnosi na mjere za zaštitu vinograda od štete od divljači ili ptica, kao što je navedeno u spornoj mjeri zaštite.

69. Suprotno mišljenju Komisije to utvrđenje nije *obiter dictum*, već valjani argument Općeg suda. Da je izostalo, Češka Republika mogla bi istaknuti nedostatak obrazloženja jer Opći sud nije odgovorio na relevantne argumente.

70. Međutim, utvrđenje Općeg suda sadržava pogrešku koja se tiče prava.

71. Naime, Češka Republika pravilno smatra da bi takve mjere zaštite, barem prema tekstu, mogle biti poboljšanje tehnika upravljanja vinogradima u smislu članka 11. stavka 3. točke (c) Uredbe. Naime, ako prethodno nisu postojale takve mjere zaštite, njihovo uvođenje bez sumnje bi poboljšalo tehnike upravljanja vinogradima.

¹⁸ Presude od 15. prosinca 1987., Danska/Komisija (348/85, EU:C:1987:552, t. 19.) i od 21. lipnja 2007., ROM-projecten (C-158/06, EU:C:2007:370, t. 25. do 26.).

¹⁹ Presude od 27. siječnja 1988., Danska/Komisija (349/85, EU:C:1988:34, t. 16.) kao i od 1. listopada 1998., Ujedinjena Kraljevina/Komisija (C-209/96, EU:C:1998:448, t. 35.), Francuska/Komisija (C-232/96, EU:C:1998:449, t. 37.), Danska/Komisija (C-233/96, EU:C:1998:450, t. 38.), Irska/Komisija (C-238/96, EU:C:1998:451, t. 81.) i Italija/Komisija (C-242/96, EU:C:1998:452, t. 29.).

72. Opći pojmovi „restrukturiranje i prenamjena vinograda” ne mijenjaju ništa u pogledu spornih mjera. Točno je da bi ih se moglo protumačiti na način da je vinograde potrebno građevinski prenamijeniti, ali s jedne strane i mjere za zaštitu od štete od divljači i ptica mogu biti građevinske prirode, a s druge strane posebno kategorija poboljšanja tehnika upravljanja vinogradima u smislu članka 11. stavka 3. točke (c) ide u korist dodatnog shvaćanja koje uključuje metodološke izmjene ako su usmjerene na upravljanje vinogradima.

73. Isključivanje tih mjera zaštite iz financiranja Unije u najboljem bi se slučaju moglo temeljiti na svrsi predmetne vrste potpore.

74. U točki 89. pobijane presude Opći sud utvrdio je da nije razvidno da mjera koja je predmet spora potiče prilagodbu proizvodnje potražnji na tržištu niti da poboljšava konkurentnost proizvođača vina.

75. Dok se to utvrđenje čini razumljivim u pogledu prilagodbe potražnji na tržištu, o čemu se u predmetnom postupku ipak ne mora odlučiti, ono nije uvjerljivo u pogledu konkurentnosti.

76. Naime, smanjenje štete od divljači i ptica poboljšava konkurentnost proizvođača vina, kao što je Češka Republika s pravom istaknula.

77. Prilagodba potražnji na tržištu bio je cilj potpora sukladno članku 11. stavku 2. Uredbe br. 1493/1999 koji je bio na snazi prije sporne potpore. Međutim, sukladno članku 11. stavku 1. Uredbe br. 479/2008, koji je ovdje mjerodavan, cilj je bio općenitije formuliran. Naime, u skladu s njime poticalo se poboljšanje konkurentnosti.

78. Suprotno Komisijinu stavu, iz uvodnih izjava Uredbe br. 479/2008 ne proizlazi da novi propis treba sadržajno odgovarati prethodnom propisu. Suprotno tomu, u uvodnoj izjavi 5. navodi se temeljna izmjena koja je posebno usmjerena na poboljšanje konkurentnosti proizvođača vina. Međutim, više nije riječ o prilagodbi potražnji na tržištu u pogledu mjera restrukturiranja i prenamjene.

79. Međutim, Komisijin stav je da se mjere restrukturiranja i prenamjene vinograda ne smiju koristiti za očuvanje postojećih proizvodnih struktura, već trebaju biti usmjerene na kvalitativni daljnji razvoj.

80. Točno je da je ta argumentacija uvjerljiva, međutim ne pojašnjava zašto mjere za smanjenje štete od divljači i ptica ne mogu tome pridonijeti. Iako Komisija u tom pogledu ističe da se plašenje ptica i slične mjere već dugo primjenjuju, ona ipak ne isključuje da je cilj češke potpore bio poboljšanje u odnosu na dotadašnju praksu. Osim toga, u prilog tomu govori neosporena češka argumentacija da se količina proizvodnje nakon uvođenja potpora gotovo utrostručila, što ukazuje na poboljšane metode proizvodnje.

81. Međutim, Komisija posebno pri donošenju sporne provedbene odluke, ali i tijekom sudskog postupka, nije navela da su specifične mjere koje su se poticale bile usmjerene samo na nastavak postojećih praksi.

82. Isto tako, upućivanje Komisije na to da je člankom 14. Uredbe br. 479/2008 dopušteno podupiranje osiguranja od šteta od divljači i ptica ne dovodi do drukčijeg zaključka – upravo suprotno. Naime, iz toga je razvidno da je zakonodavac načelno bio spreman pomoći u sanaciji takve štete. Stoga nije vjerojatno da će se mjere potpore isključiti iz članka 11.

83. Stoga je utemeljen drugi dio drugog žalbenog razloga, a pobijanu presudu treba ukinuti.

3. Treći dio drugog žalbenog razloga – zaštita legitimnih očekivanja

84. Treći dio drugog žalbenog razloga više nije relevantan nakon utvrđenja koje je upravo izneseno. Međutim, podredno ću ga ispitati za slučaj da se Sud ne složi s mojim stajalištem, odnosno ako bi smatrao da mjere nisu bile prihvatljive.

85. Ovom argumentacijom Češka Republika osporava utvrđenja Općeg suda o zaštiti legitimnih očekivanja u točkama 96. do 100. pobijane presude.

86. U tom pogledu Opći sud u točki 96. ističe da Komisija Češkoj Republici nije dala precizna jamstva. Prema točki 97. takva su jamstva čak isključena jer šutnja tijekom prethodne provjere ne znači da je Komisija donijela odluku o usklađenosti s uvjetima prihvatljivosti.

87. Ta razmatranja Općeg suda utemeljena su na ustaljenoj sudskoj praksi prema kojoj se na načelo zaštite legitimnih očekivanja može pozvati bilo tko kome je uprava konkretnim jamstvima stvorila osnovana očekivanja²⁰.

88. Međutim, nepostojanje prigovora Komisije u postupku sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe br. 479/2008, ako se pažljivije razmotre u kontekstu članka 11., vrlo su slični takvom jamstvu.

89. Čak i ako Sud ne prihvati moje tumačenje članka 11. Uredbe br. 479/2008, na temelju te odredbe nije barem potpuno neprihvatljivo pretpostaviti da su sporne mjere potpora sukladne uvjetima prihvatljivosti. To potvrđuje Provedbena uredba br. 202/2013 od 8. ožujka 2013. jer je Komisija očito smatrala potrebnim prvo izričito utvrditi da mjere za zaštitu od štete od divljači, ptica ili tuče nisu prihvatljive.

90. S obzirom na te posebne okolnosti, odustajanje od prigovora u okviru prethodne provjere iznimno se ne tumači samo kao neizjašnjavanje o pitanju sukladnosti, nego i kao odobravanje mjera potpora.

91. To tumačenje potkrepljuje neosporena tvrdnja Češke Republike da se program potpore sastoji od samo osam stranica i da je u njemu jasno navedena sporna mjera. Komisija je stoga nesumnjivo imala priliku pravodobno iznijeti prigovore i poštediti stranke sudjelovanja u predmetnom sporu.

92. Ostale izjave Komisije do 3. prosinca 2012. vrlo su nejasne i na temelju njih moguće je barem pretpostaviti da su sporne mjere sukladne primjenjivim uvjetima financiranja.

93. *Kao prvo*, obavijest od 20. veljače 2009. ukazuje na to da je Komisija već sumnjala u sukladnost spornih mjera potpore s pravilima financiranja kada joj je program potpora drugi put dostavljen na provjeru. Unatoč tomu, ona nije iznijela prigovore. Stoga nije neprihvatljivo pretpostaviti da su sumnje otklonjene do isteka razdoblja ili da su se odnosile samo na protekla razdoblja financiranja.

94. *Kao drugo*, navedena obavijest od 22. ožujka 2010. i zapisnik od 31. siječnja 2011. temelje se, naime, isključivo na prethodno važećoj Uredbi br. 1493/1999. Međutim, kao što je prethodno obrazloženo²¹, ta se odredba u pogledu cilja poticanja značajno razlikuje od Uredbe br. 479/2008.

95. Komisija se prvi put u obavijesti od 3. prosinca 2012. također poziva na Uredbu br. 479/2008. U tom je trenutku sporna potpora već isplaćena jer je Komisija iz financiranja isključila samo potpore za godine 2010. do 2012.

20 Vidjeti primjerice presude od 16. prosinca 1987., Delauche/Komisija (111/86, EU:C:1987:562, t. 24.), od 18. srpnja 2007., EAR/Karatzoglou (C-213/06 P, EU:C:2007:453, t. 33.) i od 9. studenoga 2017., LS Customs Services (C-46/16, EU:C:2017:839), t. 35.).

21 Točke 74. do 77.

96. Međutim, unatoč tom ozbiljnom nedostatku komunikacije Komisije, smatram neutemeljenim moguće očekivanje Češke Republike da su sporne mjere prihvatljive najkasnije od obavijesti od 20. veljače 2009.

97. Točno je da mogu postojati situacije u kojima oprečne Komisijine izjave u slučaju nejasnog pravnog položaja mogu predstavljati legitimno očekivanje. Kada država članica koristi potpore Unije, obvezna je primjenjivati povećanu dužnu pažnju. Stoga je čak i u slučaju najmanje sumnje u prihvatljivost određenih mjera potrebno zatražiti pojašnjenje od Komisije. Takve sumnje postoje najkasnije od obavijesti Komisije od 20. veljače 2009.

98. Argumentacija Češke Republike u pogledu neobvezujuće prirode te obavijesti to ne mijenja. Naime, važnost zaštite mogućih očekivanja ne temelji se na obvezujućoj prirodi. Naprotiv, bilo kakve informacije koje dovode do sumnje već poništavaju važnost zaštite.

99. Stoga, ako Sud bude razmatrao treći dio drugog žalbenog razloga, trebalo bi ga odbiti.

C. Treći žalbeni razlog – Predsudski postupak o spornoj provedbenoj odluci

100. Trećim žalbenim razlogom, koji ću ipak samo podredno ispitati, Češka Republika osporava utvrđenje Općeg suda o drugom tužbenom razlogu u prvom stupnju. Međutim, u konačnici se pritom radi o tome da, iako je Komisija provjerila financijske godine 2007./2008. i 2008./2009. te saslušala Češku Republiku u pogledu tih rezultata, osporavanom se provedbenom odlukom ipak smanjuju priznati izdaci za godine 2010. do 2012. Češka Republika tvrdi da se nije mogla dostatno izjasniti po tom pitanju.

101. Opći sud u točkama 110. do 114. pobijane presude tvrdio je da je Sud već odlučio da je Komisija u slučaju daljnjeg postojanja nepravilnosti koje opravdavaju primjenu financijskih ispravaka, nakon datuma pisane obavijesti o rezultatima provjere, ovlaštena ili čak dužna to uzeti u obzir prilikom utvrđivanja razdoblja na koje se odnose financijski ispravci²².

102. Obrazloženje Općeg suda je opsežno, ali u njemu se ne navodi odlučujuće stajalište: u načelu, ako Komisija proširi ispravak zbog nastavka neprihvatljivih mjera tijekom vremenskog okvira istrage, država članica već je imala dovoljno prilike da se izjasni o tome je li mjera u skladu s uvjetima potpore.

103. Točno je da Češka Republika s pravom tvrdi da sporna provedbena odluka prilikom smanjivanja financiranja ne obuhvaća samo razdoblje istrage, nego umjesto istraženih godina obuhvaća i sasvim drugo, naredno razdoblje. Međutim, iz toga pogrešno zaključuje da je Komisija priznala zakonitost mjera potpore u proteklim godinama, tako da provedena savjetovanja više nisu bila dovoljna.

104. Naprotiv, iz dopisa od 22. travnja 2014. proizlazi da je Komisija doista prihvatila legitimna očekivanja Češke Republike u odnosu na ranije razdoblje. Međutim, Komisija je zadržala stajalište da mjere potpore nisu u skladu s programima potpore.

105. Stoga treba odbiti prigovor Češke Republike.

106. Nadalje, Češka Republika ističe da Opći sud ne priznaje da se u međuvremenu izmijenila pravna osnova za potpore. Međutim, ta je pravna osnova navedena u obavijesti od 3. prosinca 2012. Stoga je u postupku mirenja Češka Republika imala dovoljno prilika izjasniti se o mišljenju Komisije.

²² Presuda od 9. siječnja 2003., Grčka/Komisija (C-157/00, EU:C:2003:5, t. 45.)

107. Osim toga, Republika Češka tvrdi da je prvi put nakon izvješća odbora za mirenje u obavijesti od 22. travnja 2014. saznala da, iako je Komisija u načelu priznala njezino legitimno očekivanje o zakonitosti mjera potpore, ta je zaštita ponovno ukinuta u obavijesti 22. ožujka 2010. Nije bila u mogućnosti očitovati se o ovom argumentu.

108. Ni ova argumentacija nije uvjerljiva. Posebno prema izvješću Odbora za mirenje²³, Češka Republika pozvala se na zaštitu legitimnih očekivanja već prije dopisa od 22. travnja 2014. i stoga se morala baviti pitanjem koje bi ih obavijesti Komisije mogle ugroziti. Stoga se mogla već ranije izjasniti Komisiji u pogledu tih pitanja. Međutim, i nakon te obavijesti Komisije preostalo je najmanje nekoliko mjeseci tijekom kojih je Češka Republika mogla reagirati na dopis prije nego što je Komisija konačno donijela spornu provedbenu odluku.

109. Osim toga, prvo priznanje zaštite legitimnih očekivanja pogoduje Češkoj Republici. Prethodno je Komisija namjeravala isključiti iz financiranja znatno veće iznose. Međutim, pogodovanje koje se temelji na navodima korisnika ne zahtijeva dodatno savjetovanje.

110. U točki 115. pobijane presude Opći sud utvrdio je usto da to proširenje izvještavanja ne zahtijeva poštovanje postupovnih pravila sukladno članku 11. stavku 3. drugom podstavku Uredbe br. 885/2006.

111. S tim u vezi treba napomenuti da se postupovna pravila Uredbe br. 885/2006 na koju se poziva Češka Republika više nisu primjenjivala 16. siječnja 2015., odnosno na datum sporne provedbene odluke. Komisija ih je već ukinula s učinkom od 31. prosinca 2014.²⁴ Odgovarajući propisi su u relevantnom trenutku bili navedeni u članku 34. Provedbene uredbe br. 908/2014.

112. Međutim, ta pravila, kao ni članak 11. Uredbe br. 885/2006, ne zahtijevaju da Komisija smanjenje financiranja temelji na istragama. Međutim, samo su za takve istrage potrebni specifični postupci savjetovanja, čije nepostojanje ističe Češka Republika.

113. Ako Sud bude razmatrao treći žalbeni razlog, treba ga odbiti u cijelosti.

VI. Tužba pred Općim sudom

114. U skladu s člankom 61. stavkom 1. Statuta Suda, taj sud može u slučaju ukidanja odluke Općeg suda sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta ili može predmet vratiti na ponovno suđenje Općem sudu.

115. U ovom slučaju stanje postupka dopušta odlučivanje o sporu. Iz razloga navedenih u točkama 63. do 83., tužbu treba prihvatiti i poništiti spornu provedbenu odluku.

VII. Troškovi

116. Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči u sporu, Sud odlučuje o troškovima. Sukladno članku 138. stavku 1. istog poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

²³ Prilog A.11 tužbi pred Općim sudom.

²⁴ Članak 44. točka (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 907/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu agencija za plaćanja i ostalih tijela, financijskog upravljanja, poravnanja računa, jamstava i upotrebe eura (SL 2014., L 255, str. 18.).

117. S obzirom na to da je Češka Republika uspjela u svom zahtjevu i podnijela odgovarajući zahtjev, Komisija snosi troškove.

VIII. Zaključak

118. Stoga predlažem Sudu da odluči kako slijedi:

1. Ukida se presuda od 20. listopada 2016., Češka Republika/Komisija (T-141/15, EU:T:2016:621).
2. Poništava se Provedbena odluka Komisije (EU) 2015/103 od 16. siječnja 2015. o isključenju iz financiranja Europske unije određenih izdataka nastalih za države članice u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), u dijelu u kojem su isključeni iz financiranja izdaci u ukupnom iznosu od 2 123 199,04 eura, koji su nastali Češkoj Republici.
3. Europska komisija snosi troškove.